

ולבושת מדינת ישראל

מאמר המערכת 14.04.2021 00:01

אין אירוע הולם יותר לתיאור מצבה של ישראל ערב יום עצמאותה ה-73, מאשר שלילת פרס ישראל למתמטיקה מפרופ' עודד גולדרייך עד שייחקרו דעותיו הפוליטיות ויתברר עד כמה הוא באמת שמאלן. ישראל מתגאה בהיותה מעצמת היי-טק מתקדמת, מובילה בינלאומית בחיסון מהקורונה וממשיכת האתוס הציוני של הפרחת השממה. אבל ראש הממשלה בנימין נתניהו ושרי החצר שלו מובילים את ישראל, באותה נחישות, אל משטר סמכותני של סתימת פיות ורדיפת מי שחשודים בחוסר נאמנות לשלטון. וזה עוד לפני שקמה ממשלת החלומות של "הימין על מלא", עם הגזענים, הכהניסטים, ההומופובים והאיסלאמיסטים שחולמים לחזור לימי הביניים ולחסל לגמרי את חופש הביטוי.

הצטיינותו המדעית של גולדרייך, שזכתה להוקרת חבר השופטים של פרס ישראל, לא מעניינת את ממשלת הימין. מבחינתה, אפשר לזרוק לפח את הישגיו המחקריים, מפני שהעז למחות נגד הכיבוש ואחד מסמליו — אוניברסיטת אריאל. המסר לקהילה המדעית הישראלית ברור: תתקרנפו, או שתושפלו. מהמדענים נחסכה בינתיים אלימות המשטרה של השר אמיר אוחנה, המופנית נגד מתנגדי השלטון ברחוב, כמו ח"כ עופר כסיף שהוכה בהפגנה בירושלים.

נתניהו והסייען שלו, שר החינוך יואב גלנט, לא המציאו דבר בפרשת גולדרייך. הם צועדים בנתיב המעוות של מעצמות שהכפיפו את המדע והתרבות לאינטרסים של המשטר. אסור להשוות לגרמניה הנאצית, שדחפה את אלברט איינשטיין לגלות בגלל יהדותו. או לברית המועצות הסטליניסטית. או לאמריקה בתקופת מקארתי והרשימות השחורות. או לשליט טורקיה רג'פ טייפ ארדואן וראש ממשלת הונגריה ויקטור אורבן, שמרסקים את החופש האקדמי בארצותיהם בעצם הימים האלה. כמו המשטרים הללו, גם הימין הישראלי רוצה מקהלת עידוד לכיבוש ולהתנחלויות, ולא מדענים ואנשי תרבות שיעזו למחות על פשעים מוסריים והפרות החוק הבינלאומי. מצער היה לגלות שהיועץ המשפטי לממשלה גיבה את גלנט, ושבג"ץ נעתר בקלות לעמדת המדינה, ומנע את הענקת הפרס לגולדרייך בטקס הממלכתי מחר.

עמיתיו של גולדרייך במכון ויצמן, שהתייצבו לצד חברם, חתני פרס ישראל בעבר וראשי האוניברסיטאות (חוץ ממעוז הימין הדתי, אוניברסיטת בר-אילן), שמחו על שלילת הפרס, ראויים לשבח על עמידתם מול גלנט ומפעליו. כמו גולדרייך, שלא נסוג מעמדותיו וחולם בקול רם על היום שבו השמאל ייפך לרוב, הם מעניקים סדק של תקווה לרוח הישראלית בחשרת העננים האופפת את יום העצמאות ה-73.